

Forvaltningsrevisjon 2020

Utarbeidet av Revisjon Øst  
IKS på oppdrag fra  
kontrollutvalget i  
Kongsvinger kommune

## Rådgivingstjenesten i ungdomsskolen



Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

<https://hedmark-revisjon.no>

E-post: [post@revisjon-ost.no](mailto:post@revisjon-ost.no)

Org.nr: 974 644 576 MVA

## Forord

Denne rapporten er et resultat av forvaltningsrevisjonen om rådgivingstjenesten ved ungdomsskolen i Kongsvinger kommune. Rapporten har vært på høring hos kommunedirektøren. Høringsuttalelsene fremkommer av rapporten. Rapporten, som utgjør prosjektets sluttprodukt, avleveres herved til revisjonens oppdragsgiver, kontrollutvalget i Kongsvinger kommune.

Utøvende forvaltningsrevisor Mathias Grendahl Sem har ført rapporten i pennen. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Lina Kristin Høgås-Olsen utført kvalitetssikring av arbeidet.

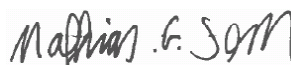
Revisjonen ønsker å takke revidert enhet for nødvendighet tilrettelegging og bistand i prosjektforløpet. Vi vil også takke de ansatte som vi har gjennomført intervjuer med. Intervjuene ble gjennomført med åpenhet rundt temaene som ble tatt opp.

Kongsvinger, 17.november 2020



Lina Kristin Høgås-Olsen

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor



Mathias Grendahl Sem

Utøvende forvaltningsrevisor

## Innhold

1	Sammendrag .....	4
2	Bakgrunn for prosjektet .....	5
3	Formål og aktualitet .....	5
4	Avgrensninger.....	5
5	Metode for revisjonen.....	5
5.1	Dokumentstudier .....	6
5.2	Intervjuer .....	6
5.3	Spørreundersøkelser .....	6
5.4	Reliabilitet og validitet.....	6
6	Problemstilling 1 – Organisering .....	8
6.1	Revisjonskriterier for problemstilling 1 .....	8
6.2	Innhentet data.....	8
6.2.1	Organisering og oppgaver .....	9
6.2.2	Informasjon om tjenesten .....	9
6.3	Revisors vurdering.....	10
7	Problemstilling 2 – Hva tilbys av rådgivning.....	11
7.1	Revisjonskriterier for problemstilling 2 .....	11
7.2	Innhentet data.....	11
7.2.1	Den sosialpedagogiske rådgiving.....	11
7.2.2	Yrkesrettet rådgiving .....	13
7.3	Revisors vurdering.....	16
8	Problemstilling 3 – Veiledningens innhold .....	17
8.1	Revisjonskriterier for problemstilling 3 .....	17
8.2	Innhentet data.....	17
8.2.1	Formell utdanning og erfaring.....	17
8.2.2	Muligheten for videreutdanning og kurs. ....	18
8.2.3	Konkrete resultater .....	18
8.3	Revisors vurdering.....	19
9	Problemstilling 4 – Elevens erfaringer.....	20
9.1	Revisjonskriterier for problemstilling 4 .....	20
9.2	Innhentet data.....	20
9.2.1	Spørreundersøkelse.....	20
9.2.2	Intervju og elevundersøkelsen .....	24
9.3	Revisors vurdering.....	25
10	Konklusjon .....	26

11	Anbefalinger .....	26
12	Kommunedirektørens uttalelse.....	27
13	Vedlegg A: Revisjonskriterier .....	28

## 1 Sammendrag

Rapporten har svart på fire problemstillinger som til sammen gir et bilde av tilstanden til rådgivingstjenesten ved Kongsvinger ungdomsskole (KUSK). Rapporten har følgende konklusjon:

Kongsvinger kommune representert med sin største ungdomsskole, KUSK, har en rådgivingstjeneste som i hovedsak ser ut til å fungere godt. Skoleeier har utarbeidet en organisering av tjenestene som sikrer at det gis tilbud til eleven om både sosialpedagogisk og yrkesrettet rådgiving. Tilbudet gis av rådgivere som har erfaring og forutsetninger til å kunne gi faglig godt baserte råd. Tilbudet virker å være godt informert til både elever og foresatte. Elevene som bruker/mottar rådgivingen virker å være fornøyd med den tjenesten som gis.

Problemstilling 1 har svart på hvordan Kongsvinger kommune har organisert sin rådgivingstjeneste ved KUSK. Skolen har 4 ansatte som er rådgivere. En er karriereveileder som dekker den yrkesrettede rådgivingen. De resterende tre er sosiallærere i 37,5 % stilling og faglærer i resten. Disse dekker den sosialpedagogiske rådgivingen.

Problemstilling 2 har svart på hva som er innholdet i den rådgivingen/veiledningen som gis. Den sosialpedagogiske rådgivingen er rettet direkte mot eleven, enten oppsøkende eller ved at eleven selv tar kontakt. Det er mye konfliktløsning og samarbeid med andre kommunale aktører. Den yrkesrettede rådgivingen har fokus på 10. trinn, der det tilbys veiledning i grupper og individuelt. Utdanningsvalg er et fag som går over alle tre klassetrinn og er med på å skape kunnskap og bevissthet om egne muligheter hos den enkelte elev.

Problemstilling 3 har svart på i hvilken grad veilederen råd gir elevene til å foreta riktige valg. Vi har her sett på utdanningsnivået til rådgiveren, samt muligheten for videreutdanning. Skolens rådgivere har i dag en nødvendig kompetanse og erfaring til å gi kunnskapsbaserte råd til elevene. Muligheten for videreutdanning kan bli bedre

Problemstilling 4 har svart på hvilke erfaringer eleven har gjort med skolens rådgivertjenesten. Basert på en spørreundersøkelse og elevundersøkelsen, ser det ut til at elevene er godt fornøyd med det tilbudet de har. Det er uvisst i hvor stor grad karriereveiledningen har innvirkning på valget av videregående opplæring. Det kan virke som om det er andre faktorer som i større grad spiller inn.

Basert på de funn som er avdekket er det knyttet følgende anbefalinger til rapporten:

- Det kan vurderes om det er hensiktsmessig å tilby relevant videre-/ etterutdanning for rådgiverne

## 2 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2 skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen.

Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune har fattet vedtak om denne forvaltningsrevisjon i møte den 26. november 2019. Prosjektet har følgende problemstillinger:

1. *Hvordan har Kongsvinger kommune organisert sin rådgiving i ungdomsskolen?*
2. *Hvilken rådgiving/veiledning gis?*
3. *I hvilken grad veileder skolens rådgivere elevene til å gjøre «riktige» valg?*
4. *Hvilke erfaringer har elever gjort i forhold til skolens rådgivingstjeneste, som eventuelt har påvirket deres valg for videregående opplæring?*

## 3 Formål og aktualitet

Formålet med prosjektet er å kartlegge samt vurdere om Kongsvinger kommune har en nødvendig rådgivingstjeneste på ungdomsskolenivå og om denne fungerer hensiktsmessig.

## 4 Avgrensninger

Vi har avgrenset prosjektet til å i hovedsak gjelde Kongsvinger ungdomsskole (KUSK). Dette er kommunens største skole og således mest relevant for prosjektet. Det vil bli gitt en enkel beskrivelse av hvordan tjenestene er organisert ved Austmarka barn- og ungdomsskole, men det er ikke foretatt intervjuer og/eller videre undersøkelser på den skolen.

## 5 Metode for revisjonen

Datamaterialet til rapporten er innhentet gjennom bruk av følgende metoder:

- Dokumentstudier
- Dybdeintervju
- Spørreundersøkelse

De to første metodene befinner seg under den grenen av samfunnsvitenskapelige metoder som heter kvalitative metoder, mens spørreundersøkelser generelt tilhører kvantitative metoder. I de kvalitative metoder er det, kort forklart, et fokus på å opparbeide seg mye data om et lite utvalg, mens det i kvantitative metoder et fokus på lite data, men et stort utvalg. Det er problemstillingene som avgjør hvilken metode man bør velge. I denne forvaltningsrevisjonen var det et ønske å finne informasjon på en begrenset del av Kongsvinger kommunens administrasjon, og det var da naturlig for revisor å benytte seg av kvalitative metoder. Samtidig var det ønskelig å få kartlagt hva elevene,

som er en større gruppe, mente om tjenesten. For å få med meningene til flere, er det naturlig å benytte spørreundersøkelser som faller under kvantitative metoder.

### 5.1 Dokumentstudier

Dokumentstudier er ikke-påtrengende metoder. Det vil si at det ikke involverer informanter. Metoden brukes til å studere eksisterende materiale, og er mye brukt for anskaffelse av bakgrunnsinformasjon. Det er innhentet dokumentasjon om arbeidsbeskrivelser, planer for utdanningsvalg, data fra elevundersøkelsen og årsplaner for rådgiverne.

### 5.2 Intervjuer

I et dybdeintervju er målet å skape en intervjusituasjon som ligner på en fri samtale. Informanten blir oppfordret til å snakke fritt rundt et forhåndsbestemt tema. God tid til intervjuet og en lite rigid intervjuguide er nyttig for å få et maksimalt utbytte av denne typen intervjuer. I arbeidet med rapporten er det foretatt 4 intervjuer med rådgiverne, samt oppstartmøte med rektor. Alle intervjuer ble foretatt med full åpenhet rundt tema og hva datamaterialet skulle brukes til. Alle referater er verifisert.

### 5.3 Spørreundersøkelser

Det er gjennomført en spørreundersøkelse ved hjelp av Quest-back. Undersøkelsen er grunnet utfordringer med nedstengt skole ifbm Covid 19, sendt til et begrenset utvalg, elevrådsrepresentanter med vara for 10. klasse. Et begrenset utvalg gjør at svarene som kommer inn må tolkes med forsiktighet, da de kun vil kunne svare for en del av populasjonen. Er det en tendens til at alle svar peker i samme retning, kan resultatene vektlegges i større grad, enn om det er stor spredning i hva som er svart.

### 5.4 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet sier noe om dataenes pålitelighet, det vil si i hvor stor grad resultatene fra en målemetode blir påvirket av tilfeldigheter, eller hvor sikkert og presist vi måler det vi faktisk søker å måle. Betegnelsen sikter til nøyaktigheten i de ulike operasjonene i denne prosessen, herunder utformingen av undersøkelsesopplegget og hvordan datainnsamlingen er blitt gjennomført. Høy reliabilitet betyr at uavhengige målinger skal gi et tilnærmet identisk resultat om en gjennomfører en identisk undersøkelse flere ganger.

Reliabilitet har en noe annen betydning for innsamling av de mer kvalitative data. Her er troverdighet en mer hensiktsmessig betegnelse. Troverdighet er knyttet opp mot, om undersøkelsen er utført på en tillitsvekkende måte. De kvalitative data i undersøkelsen er innhentet ved en grundig gjennomgang av dokumentasjonen og intervjuer av flere personer i kommunen. Etter vår oppfatning er dataenes troverdighet høy da det har vært tydelig for intervjuobjektene hva datamaterialet skulle brukes til. De har i tillegg hatt muligheten til å verifisere referater fra intervjuene. Det kommer også klart frem i rapporten hva som er datagrunnlaget og hva som er revisors sine vurderinger. Dette virker styrkende på dataens reliabilitet.

Validitet sier noe om hvor treffende eller relevante dataene er for det vi har tenkt å undersøke. For en forvaltningsrevisjon referer begrepet til datamaterialets gyldighet i forhold til de problemstillinger

som skal belyses, og forutsetter at det er samsvar mellom problemstillinger, revisjonskriterier, data og dataanalyse. En enkel vurdering av validitet tilsier, at den er tilfredsstillende dersom det er åpenbart at de innsamlede data er gode og treffende i forhold til undersøkelsens intensjoner.

I denne rapporten er det benyttet dokumentasjon som etter revisors vurderinger kommer fra troverdige og seriøse kilder. Informantene er valgt ut på grunnlag av deres faglige posisjon i den reviderte enhet. Med dette anser revisor at rapportens data tilfredsstillende kravene til validitet.

Henvisningen til krav om samsvar mellom revisjonskriterier og data, viser til det man i samfunnsvitenskapelig metode betegner som begrepsvaliditet eller definisjonsmessig validitet. Denne formen for validitet er knyttet til hvorvidt undersøkelsen måler det den har til hensikt å måle. En forutsetning for dette er at begrepene man bruker er klarlagt.

Etter revisors vurderinger er det i denne rapporten en lav grad av tvetydige begreper. Der det er brukt fremmedord som er viktige for rapportens innhold, er de forklart i påfølgende fotnote. Utledningene av revisjonskriterier viser at det som blir målt i rapporten blir målt opp mot autoritative kilder. Dette er, slik revisor ser det, med på å styrke rapportens begrepsvaliditet.



## 6 Problemstilling 1 – Organisering

### **Problemstilling 1: Hvordan har Kongsvinger kommune organisert sin rådgiving i ungdomsskolen?**

I opplæringslovens paragraf 9-2 første ledd, er det skrevet følgende om hvilken rådgiving som skal tilbys ved offentlige grunnskoler og videregående opplæring:

*«Elevane har rett til nødvendig rådgiving om utdanning, yrkestilbud og yrkesval og sosiale spørsmål. Departementet gir nærmere forskrifter.»*

Dette er utypet i forskrift til opplæringsloven til å være to separate typer rådgiving, sosialpedagogisk rådgiving og utdannings- og yrkesrådgiving. Dette er to forskjellige fagfelt som krever to forskjellige kunnskapsbakgrunner. Det er videre i forskriftens kapittel 22, utdypet hva lovgiver legger i retten nødvendig rådgiving og hvordan denne skal organiseres, og gjøres kjent blant de aktuelle parter.

Skoleeieren er Kongsvinger kommune, og den har således det øverste ansvaret for at det blir tilbudt rådgiving ved kommunens to ungdomskoler. Skolene er Kongsvinger ungdomsskole (KUSK) og Austmarka barne- og ungdomsskole.

KUSK er kommunens største ungdomsskole og har eksistert siden august 2018. Skolen erstattet da 3 eksisterende ungdomskoler. Skolen har rundt 500 elever fordelt på 6 klasser per trinn. Hvert trinn er ledet av en teamleder som har 60 % stilling som leder og 40 % som underviser. På hvert trinn er det videre mellom 20 og 23 ansatte.

Austmarka barne- og ungdomsskole er en mindre skole, som har et varierende, men stabilt lavt antall elever som går i 10. trinn.

### 6.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1

En fullstendig utledning av revisjonskriteriene befinner seg i vedlegg A. I rapporten vil det kun bli tatt med de konkrete kriterier.

For denne problemstillingen er det utledet følgende kriterier:

- **Skoleeier skal sikre at det er tilbys rådgiving på den enkelte ungdomsskole i kommunen**
- **Tilbudet skal være kjent for elever og foresatte**

### 6.2 Innhentet data

Det vil her bli presenter data om hvordan KUSK har organisert sin rådgivingstjeneste og hvordan skolen sikrer at tjenesten er kjent blant elever og foreldre. Datamateriale for problemstillingen er innhentet gjennom dybdeintervjuer av rådgiverne, samt dokumentanalyser.

Det er rektor ved den enkelte skole som har det videre ansvaret for hvordan de organiserer rådgivingen internt på skolene. Vi har fått opplyst at det ikke er gitt noen overordnede retningslinjer fra kommunen sentralt, på hvordan det skal organiseres. Austmarka barne- og ungdomsskole opplyser at de har en 9 % stilling som rådgiver for ungdomstrinnet. Stillingen blir regulert etter antallet elever på ungdomstrinnet.

### 6.2.1 Organisering og oppgaver

Ved KUSK er det fire rådgivere. Det er tre personer som er ansatt som sosialpedagogisk rådgivere (sosiallærere) og én som har stillingen som yrkesfaglig rådgiver (karriereveileder).

#### Sosiallærer

De tre som er sosiallærere er det i en 37,5% stilling, mens den resterende stillingsbrøken går med til undervisning. Det første året etter oppstarten av KUSK hadde de alle en 50 % stilling som sosiallærer. Sosiallærerne ved KUSK er knyttet til hvert sitt klassetrinn, som de da følger gjennom alle tre år på ungdomsskolen. Det vil si at det er den samme sosiallæreren som den enkelte elev forholder seg til i løpet av hele opplæringsperioden.

Sosiallærerne har i utgangspunktet satt av en time i uken til et felles møte. Til disse møtene er også TPO<sup>1</sup> veileder invitert. Det har til tider vært utfordrede å få gjennomført møtene, dette er begrunnet med tidspress på konkrete saker som det jobbes med.

Internt på skolen er det også et helseteam der sosiallærere deltar sammen med helsesøster, PPT og kontaktlærer. Det er månedlige møter, med fokus på elever som har høyt fravær.

På regionalt nivå i Kongsvingerregionene er det et sosiallærernetverk, der skolene roterer på hvem som har ansvaret for å arrangere møter.

#### Karriereveileder

KUSK har en utdanning- og yrkesrådgivningsrådgiver som har tittelen karriereveileder. Vedkommende har en 87,5 % stilling som rådgiver. Karriereveilederen arbeider etter et fastsatt års hjul, der hovedfokus frem til 1. mars (og søknadsfristen for videregående opplæring) er på 10. trinn. Etter 1. mars er det 9. trinn som er i fokus. Års hjulet er basert på et felles regionalt års hjul for Kongsvingerregionen. Målet med rådgivingen er at elevene skal kunne foreta veloverveide og kunnskapsbaserte valg for fremtidig utdanning. Arbeidsoppgavene er veiledning, rådgiving og informasjon om utdanningsmuligheter, praktisk hjelp med innsøking, formidling av tilleggsinformasjon til inntakskontoret, drifting av utdanningsrelaterte fellesaktiviteter på trinnene, kontakt med næringsliv for utplassering av elever og utarbeidelse av faget utdanningsvalg.

### 6.2.2 Informasjon om tjenesten

Rådgivingstjenesten ved KUSK informerer om tilbudet i første rekke gjennom foreldremøter. Sosiallærerne deltar på foreldremøtene som blir avholdt i 7.klasse før overgangen til ungdomsskolen for å kunne gi informasjon i en tidlig fase. Senere deltar de på alle foreldremøter på det trinnet som de er tilknyttet.

Videre er den sosiallæreren som er tilknyttet 8.trinn, rundt og presenterer seg selv, i forhold til hva sosiallæreren kan bidra med i starten på et nytt skoleår.

Sosiallærerne er mye ute i skolegården i friminuttene for å være tilgjengelig for eleven. Dette gjør dem synlige, samt at de har mulighet til å få en viss oversikt over hva som foregår på skolen. De er også tilgjengelige for samtaler når de har kontortid. To av sosiallærerne og karriereveilederen har samme kontorlokasjon, noe som gjør dem lettere tilgjengelig for elevene.

<sup>1</sup> TPO = Tilpasset opplæring

Karriereveileder informerer også om sine tjenester på foreldremøter. Vedkommende deltar på henholdsvis ett foreldremøte for 8. og 9. trinn og to for 10. trinn. Det blir videre tilbudt et frivillig foreldremøte for 10. trinn, der tema er informasjon om videregående opplæring og innsøking. Dette møte må foreldre aktivt melde seg på, og erfaringsmessig er det ikke et stort oppmøte. Karriereveileder er, som sosiallærerne, tilgjengelig i friminuttene og på kontoret. For videre å sikre at elevene er kjent med tilbudet, brukes deler av den tiden som er satt av til faget «Utdanningsvalg<sup>2</sup>», til informasjon fra karriereveilederen.

### 6.3 Revisors vurdering

Det er tilknyttet to revisjonskriterier til problemstillingen. Disse er:

- Skoleeier skal sikre at det er tilbys rådgiving på den enkelte ungdomsskole i kommunen
- Tilbudet skal være kjent for elever og foresatte

Slik revisor vurderer det er begge revisjonskriteriene oppfylt. Det er i Kongsvinger kommune opp til den enkelte rektor å bestemme hvordan han/hun vil organisere rådgivertjenesten. Det er rådgivingstjeneste ved begge skoler i kommunen. KUSK har som den desidert største ungdomsskolen et langt større rådgivingsteam. Rådgivingen som tilbys er både yrkes og sosialpedagogisk, det vil si den dekker begge sidene som loven legger opp til.

Det andre revisjonskriteriet går på at tilbudet skal være kjent for elever og for foresatte. Rådgiverne ved KSUK utfører, slik revisor vurderer det, både aktiv og passiv informasjonsarbeid. Informasjon rettet mot foresatte gis på foreldremøter både før oppstart og underveis gjennom skoleårene.

Informasjonen ut til elevene sikres for sosiallærere, gjennom deres introduksjonsrunde til alle nye 8.klasser. Ordningen med fast sosiallærer for hvert trinn bør kunne føre til god kjennskap blant elevene vedrørende hvem som er deres sosiallærer. Sosiallærerens synlighet i friminuttene og den felles kontorlokasjonen fører, slik revisor vurderer det, til økt kjennskap til tjenestene.

Likeledes vurderes det også som sannsynlig at karriereveileder er kjent blant elevene og da også før de begynner i 10.trinn. Det er særlig gjennom utdanningsvalg at kjennskapet sikres.

---

<sup>2</sup> Nærmere om hva faget er og hvordan det praktiseres ved KUSK er beskrevet i kapittel 7.2

## 7 Problemstilling 2 – Hva tilbys av rådgiving

### Problemstilling 2: Hvilken rådgiving/veiledning gis?

Skolen er som tidligere nevnt, pålagt å tilby to separate former for rådgiving. Som beskrevet i problemstilling 1 er dette løst ved KUSK, ved å ha ansatte som er spesialisert innenfor de enkelte delene av rådgivingen.

#### 7.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

- **Skolen skal ha et tilbud om sosialpedagogisk rådgiving**
- **Den sosialpedagogiske rådgivingstjenesten skal samarbeide med hjelpeinstanser utenfor skolen**
- **Det skal tilbys individuell yrkesrettet rådgiving**
- **Den yrkesfaglige rådgivingen skal foregå over tid**

#### 7.2 Innhentet data

Det vil videre bli presentert data om innholdet i de to rådgivingstypene. Datamaterialet er hentet inn gjennom intervjuer med rådgiverne, samt dokumentanalyser av relevant dokumenter.

##### 7.2.1 Den sosialpedagogiske rådgiving

Sosiallærerne har fått utarbeidet en oversikt over de oppgavene som er knyttet til rådgiverrollen. Arbeidsoppgavene kan grovt deles inn i arbeid som er rettet direkte mot den enkelte elev, arbeid rettet mot det psykososiale arbeidet ved skolen i sin helhet og arbeid som innebærer møtevirksomhet med andre kommunale aktører.

#### **Elevrettet arbeid**

Opgavene som er direkte rettet mot elever innebærer oppsøkende arbeid mot elever, som av forskjellige grunner, har behov for samtaler med voksne, eventuelt er innblandet i konflikter. I det oppsøkende arbeidet er det et spesielt fokus på de elever som har et høyt fravær, samt de som sliter med sosiale problemer på skolen eller i hjemmet.

Oppfølging av elever med høyt fravær foregår i hovedsak i helseteam<sup>3</sup>. I møtene har sosiallærerne med seg oversikt over de elvene som har høyt fravær, og som det således kan være behov for å sette inn tiltak mot. Det er et tett samarbeid med LOS tjenesten. LOS tjenesten er et opplegg for å forebygge skolevegring som kommunen har hatt i en 3-4 år. Kommunen har nå ansatt to løser, som

<sup>3</sup> Se kapittel 6.2.1

jobber med denne problematikken. Dette var tidligere en del av oppgavene til sosiallærerne. Erfaringsmessig er det 1 til 3 elever per trinn som sliter med skolevegring.

Det er i hovedsak hendelser som forgår i skoletiden som skal være i fokus for sosiallærerne. Dette er i virkeligheten utfordrende, da konflikter som foregår utenfor skolen, gjerne blir tatt med inn i skoletiden og faller således under arbeidsoppgavene. Fra rådgiverkontoret har de god oversikt over hovedinngangen og kan da få med seg eventuelle hendelser som inntreffer før og etter skolen. Det er viktig for sosiallærerne å ta tak i konflikter på et tidlig stadiet så de ikke får utviklet seg. Konflikter er til dels på tvers av trinnene, så det samarbeides da mellom alle tre sosiallærer.

Generelt er arbeid med konfliktløsning en stadig større del av hverdagen. Det tar til dels mye tid, som da går utover det forebyggende arbeidet. Dette er noe alle sosiallærerne trakk frem i intervjuer, da de savner mer tid til å drive forebygging. De opplever at jobben i økende grad har fokus på konflikter om hva som er rett og galt, og ikke på veiledning. De opplever videre at dagens stillingsprosent ikke er tilstrekkelig. Hva som er konflikter og hvilke typer saker eleven kommer med, varierer til dels mellom trinnene. I 8. trinn er det en del utfordringer knyttet til mobbing og tilhørighet. Det er her nye klassestrukturer som skal sette seg, og elever fra forskjellige miljøer blandet. I 10. trinn er det større utfordringer med psykisk helse og konflikter. En fellesnevner for alle trinnene er at mye foregår på sosiale medier, noe som gjør det mer utfordrende å få avdekket, samt løst.

Sosiallærerne etterstreber å være synlige i skolemiljøet og tilgjengelig for elevene. De er ute i friminuttene for å være tilgjengelig for den uformelle samtalen. Elever kan også komme uanmeldt til kontorene hvis de har behov for å prate, eventuelt avtale en time hvis rådgiverne ikke har tid. Et konkret eksempel på et tiltak som sosiallærerne har gjennomført er å åpne gymsalen i matfriminuttet for basketball. Det var en del elever som ble utagerende/urolige i friminuttene og som hadde behov for mer bevegelse. Den fysiske aktiviteten hjalp, og hadde også innvirkning på at timene ble mer rolige.

Sosiallærerne oppgir sine private telefonnummer til elevene, og er således også tilgjengelig til dels etter arbeidstid. Dette er et tilbud som blir brukt.

Samarbeidet med hjemmet og foresatte er viktig. Det oppleves av sosiallærerne som i hovedsak har et godt samarbeid med foresatte. Det er mye kontakt med foresatte når sosiallærerne er involvert i konkrete saker. Er det en langvarig/ alvorlig sak er det gjerne fysiske møter i starten for å kartlegge utfordringen, for så å legge opp det videre løpet for hvordan de skal jobbe. Det er alltid en samtale med eleven på forhånd, og kan være med på å legge føringer på hvilken og hvor mye informasjon som foreldrene skal få. Elever over 16 år har rett til å verne om sitt privatliv, men det er få som benytter seg av denne retten fullt ut. I all hovedsak blir foreldrene involvert og det er sakens alvorlighetsgrad som setter grensene for hvor mye informasjon foreldrene får.

Foreldre har også muligheten til å kontakte sosiallærerne på eget initiativ hvis det er noe de vil drøfte. Det hender at det «grå soner» på hva forbedrende selv vil ta opp. Dette gjelder da tema, som egentlig burde vært diskutert med andre instanser, eksempelvis bekymringer knyttet til rus og festing blant mindreårige, som burde vært tatt med politiet, familiekontoret eller barnevernet. Sosiallærerne opplever at det er lavere terskel å ta kontakt med dem. De tar da eventuelt sakene videre til de riktige instanser gjennom anonyme drøftinger. De er også bevisst på å få snakke med andre aktører, som barnevernet, i forhold til foreldrene.

## Psykososiale miljøet

I arbeidet med det psykososiale miljøet på skolen har sosiallærerne en rolle som støttespillere til kontaktlærerne. Kontaktlærere kan drøfte saker og hendelser med sosiallærere, eventuelt for å undersøke om det skal tas ytterligere grep.

## Møter med andre kommunal aktører

Møter med andre kommunale aktører innebærer faste og behovsprøvde møter med andre relevante kommunale aktører. Det er møter med ujevn hyppighet med følgende aktører:

- Barnevernet
- BUP
- Politiet
- ROS
- PPT

En del av møtene med de overnevnte er behovsrelatert og da knyttet opp til en konkret sak. Hyppigheten vil da variere, og det er noen aktører som de er oftere i kontakt med. Eksempelvis er det tett kontakt med forebyggende enhet hos politiet, med gjensidig utveksling av informasjon, samt diskusjoner rundt trender.

Hyppigheten på møter med barnevern, BUP og PPT bestemmes av hvor mange aktuelle saker som er aktive. Sosiallærerne oppgir i intervjuene at de er godt fornøyd med samarbeidet med PPT, men kunne ønske seg et bedre samarbeid med barnevernet og BUP. Med barnevernet så savnes flere ansvarsgruppemøter der man diskuterer konkrete saker, samt økt informasjon om konkrete saker som barnevernet har pågående, der skolen er involvert. Med BUP, så oppleves samarbeidet personavhengig, for hvor godt det er. Merk at revisor ikke har snakket med noen av de andre partene i forbindelse med datainnsamlingen, så dette er kun hvordan sosiallærerne ser på samarbeidet.

En viktig møtearena er SLT. Sosiallærerne er faste deltagere, i de tverrfaglige møtene, som foregår en gang i måneden. Andre aktører som møter er kommunens SLT koordinator, politi, barnevern, helsesykepleier, rektorene ved ungdomsskolene, BUP, ROS team. Ikke alle deltar på alle møter, men det er sjelden under 10 personer. Møtene er informasjonspreget, der det blir tatt opp status på hva som skjer i kommunen, skolene og trender i byen. I tillegg kan det drøftes anonymt konkrete saker.

Sosiallærerne har kontakt med de lokale videregående skolene, da i hovedsak med miljøarbeideren. Det er tette kontakt med Sentrum VGS, da det til dels er et problem med elver fra begge skoler som oppholder seg hos den andre skolen. Det er her ønskelig å få månedlige samarbeidsmøter. De videregående skolene deltar ikke i SLT-møtene.

### 7.2.2 Yrkesrettet rådgiving

Det ble i kapittel 6.2.1 i grove trekk skissert hva som er hovedoppgavene til utdanning og yrkesrådgiveren ved KUSK, som til daglig har tittelen Karriereveileder. Oppsummert er hovedoppgavene rettet mot direkte rådgiving av elevene i 10. trinn, samt ansvaret for faget utdanningsvalg. Karriererådgivingen har som mål at elevene skal bli bevisst egne evner, få innsikt i arbeidslivet og hva som er kravene til utdanning. Når elevene kommer til 10.trinn skal de ha blitt

kjent med seg selv, sine egenskaper og forutsetninger, hva de trives med og hvilke interesser de har. Dette for at eleven skal kunne ta bevisste valg i 10.trinn, med tanke på videre utdanning.

### Rådgiving mot elevene

Karriereveilederen jobber ut ifra et års hjul. Fokuset ligger i stor grad på 10.trinn, da det er disse som skal søke videregående opplæring. For 8. og 9. trinn er karriereveileder involvert i de fellesoppleggene som er tilknyttet Utdanningsvalg. For 8. trinn er det to fellesopplegg alle elevene skal igjennom, bedriftsbesøk og jobbskygging. I bedriftsbesøk skal alle elevene besøke to arbeidsplasser. Skolen er partnerskapsavtale med 7 sterke som blir brukt for bedriftsbesøk. Jobbskygging går ut på at eleven skal være med en foresatt eller annen kjent voksen, på vedkommens arbeidsplass en dag. I etterkant skal det leveres en skriftlig rapport til kontaktlærer. Karriereveileder kan bistå med å finne arbeidsplasser å skygge ved behov.

For 9. trinn er det skolebesøk og PRYO<sup>4</sup> uke som er fellesopplegget. Skolebesøk foregår i hovedsak på de tre nærmeste videregående skolene, som er Sentrum, Øvrebyen og Skarnes. Rådgiver har sporadisk kontakt med andre videregående skoler som tilbyr spesiallinjer som Sønsterud, Åsnes, Elverum og Stange, hvis det er elever som ønsker å se nærmere på de linjene. I etterkant av besøket skal det skrives en rapport. PRYO uke er det som tidligere het arbeidsuke. Målet med uken er å få elevene kjent med arbeidslivet. Uken gjennomføres i vårsemesteret og elevene får beskjed på høsten om når den aktuelle uken er. Det er elevene selv som er ansvarlig for å finne en arbeidsgiver.

Karriereveileder kan bistå de elever som ikke får til en avtale på egenhånd. Karriereveileder har da noen faste kontakter/bedrifter som benyttes. Det er ønskelig at PRYO uka ikke er hos foreldre eller på KUSK. I likhet med skolebesøk, lager elevene en rapport i etterkant av uka.

### 10.Trinn

Karriererådgiveren begynner å planlegge for kommende år etter 1. mars, da søknadsfristen er gått ut. Det blir da kartlagt hvor mange elever det er på neste års trinn, og det settes av tid til gjennomføring av gruppeveiledning. Veileder har laget et system som sikret at alle elever for tilbud om gruppeveiledning. I startet av et nytt skoleår samarbeides det med kontaktlærerne om planen for gruppeveiledning og det blir holdt løpende kontakt med lærer under løpet. Det er videre et tett samarbeid med TPO og spesialpedagog for å fange opp, hvis det er enkelte elever som har utvidete behov. I 10.trinn er det to utprøvningsdager på videregående skoler som fellesaktivitet.

Gruppeveiledningen foregår ved gjennomgang av alle aktuelle studieprogram og samtaler rundt hva man kan velge, og hva som er mulighetene. VILbli.no er en god kilde, som viser hva som er mulig. Rådgiver forsøker å finne de som er mest usikre og tar kontakt med dem med tilbud om individuell veiledning. Elevene kan også på eget initiativ ta kontakt for individuelle samtaler. Dette er et tilbud som det blir oppfordret til å benytte.

Rådgiver forsøker å være synlig i skolemiljøet, så det skal bli en lavere terskel for å ta kontakt. Det oppfattes som om elevene benytter seg av tilbudet. Når det nærmer seg søknadsfristen som er 1.mars, følger rådgiver med på at alle som ønsker det (og det er de fleste) søker. Det henges opp oppdaterte lister over hvor mange som har søkt i den enkelte klasse, noe som bidrar til fokus rundt fristen, samt ekstra motivasjon for elevene. Rådgiver bistår ved selve søknadsprosessen hvis det er behov. Er en del praktisk som må gjøres riktig, som MIN ID og mulighetene for å legge inn

<sup>4</sup> PRYO = praktisk yrkesorientering

forhåndssvar. Mellom 10. til 15. juli er rådgiver er tilegnetlig på skolen. Dette er perioden der man takker ja til plass ved videregående opplæring, så elever eller foresatte som trenger hjelp kan ta kontakt.

### Utdanningsvalg

Utdanningsvalg er et obligatorisk fag som foregår i alle tre klassetrinn. Faget er på 30 minutter per uke. Faget ble obligatorisk i grunnskolen i 2008. Målsettingene til faget er de samme som til karriereveiledningen forøvrig<sup>5</sup>. Faget har fått ny læreplan høsten 2020 som vil gjøre seg gjeldende for 8. og 9. trinn for skoleåret 2020-2021. Nytt i den nye læreplanen er at karrierekompetanse og livslang læring nå er tatt inn.

Det er karriereveilederen som har ansvaret for å organisere faget, samt tilby veiledning/rådgiving til de faglærere som skal ha faget. Det var på det tidspunktet datamaterialet ble samlet inn, ingen av lærerne på skolen som hadde spesifikk utdanning innen faget utdanningsvalg. Det er som regel kontaktlærer som har undervisningen i faget. Rådgiver har inntrykk av at lærerne er flinke til å bruke den avsatte tiden til faget godt. Fagets innhold er de faste aktivitetene som er beskrevet under Rådgiving mot elevene, for og etterarbeid i tilknytning til aktivitetene, samt generell bevisstgjøring av egen kunnskaper, interesser og muligheter. Faget har ikke karakter og bedømmes med bestått/ikke bestått. Kompetansemålene er følgende:

For 8. trinn:

- Eleven kan reflektere over egne ressurser
- Eleven kan presentere tanker om egen fremtid skriftlig, muntlig og visuelt
- Eleven har kunnskap om lokalsamfunnet og næringsliv i regionen
- Eleven skal kunne presentere strukturen og hovedtrekkene i videregående opplæring med hovedvekt på forskjellen på studieforbredende og yrkesfaglig utdanningsprogram
- Eleven skal kunne finne fram til mulige utdanningsveier til aktuelt yrke

For 9 trinn:

- Eleven skal kunne forklare forskjellen på strukturen i studieforbredende og yrkesfaglig utdanningsprogram og kunne forklare forskjeller
- Eleven skal få grundig oversikt over utdanningsprogrammene i videregående opplæring
- Eleven skal kunne finne frem til mulige utdanningsveier til aktuelle yrker
- Eleven har sett sammenhengen mellom yrker og utdanningsprogram
- Eleven har kunnskap om jobbsøkerprosessen, kunne skrive CV og jobbsøknad
- Eleven har gjennom utprøving i arbeidslivet fått kjennskap til yrker og arbeidsplasser
- Eleven skal ha innsikt i lokal og regionalt arbeidsliv.

For 10.trinn

- Eleven har god kunnskap om utdanningsprogrammene i videregående opplæring og ikke karrieremuligheter disse gir
- Eleven skal reflektere over og presentere utdanningsveier ut fra egne interesser og forutsetninger
- Eleven skal kunne planlegge og gjennomføre utprøving av utdanningsprogram i videregående skole

<sup>5</sup> Se starten på kapittel 7.2.2



- Eleven kan gjennomføre et bevist utdanningsvalg

Ha kunnskap om søknadsprosess og inntakskriterier i videregående skole.

### 7.3 Revisors vurdering

Til problemstillingen er det utarbeidet følgende fire revisjonskriterier:

- **Skolen skal ha et tilbud om sosialpedagogisk rådgiving**
- **Den sosialpedagogiske rådgivingstjenesten skal samarbeide med hjelpeinstanser utenfor skolen**
- **Det skal tilbys individuell yrkesrettet rådgiving**
- **Den yrkesfaglige rådgivingen skal foregå over tid**

Etter revisors vurderinger er alle kriteriene oppfylt. Det første kriteriet omhandlet at skolen skulle ha et tilbud om sosialpedagogisk rådgiving. Dette er et tilbud som KUSK har på plass, gjennom sine tre sosiallærere. Rådgivingen gis til elever som selv oppsøker rådgiverne, men også på initiativ fra rådgiverne selv.

Rådgivingens innhold varierer etter hva eleven selv har behov for. Dette er da alt fra en voksenperson å snakke med, til konfliktløsning. Spesielt konfliktløsning har tatt mer av rådgivernes tid i de siste år.

Det andre kriteriet er knyttet til rådgivernes samarbeid med andre hjelpeinstanser. Dette er oppfylt gjennom det samarbeidet som er etablert med relevante aktører. Det er etablert faste kontaktpunkter med viktige aktører, samtidig som det også samarbeides behovsprøvd. Dette sikrer både forutsigbarhet og fleksibilitet. De tilbakemeldinger som revisor har fått fra sosiallærerne tyder på at samarbeidet med andre kommunale aktører i hovedsak er velfungerende, med enkelte forbedringsområder.

Revisjonskriterium nummer tre og fire er begge tilknyttet karriereveiledningen. Det første kriteriet gikk ut på at det skal tilbys individuell rådgiving. Kriteriet vurderes som oppfylt. Karriereveileder sikrer gjennom sine systemer at det blir gitt tilbud om individuell rådgiver til de som veileder mener har behov for det. Det blir også gitt mulighet for elevene å selv ta kontakt for å få individuell veiledning.

Kriterium nummer fire omhandler at den yrkesfaglige rådgivingen skal foregå over tid. Kriteriet er oppfylt, blant annet gjennom faget utdanningsvalg. Fagets varighet over alle tre år sikrer progresjon i modningsprosessen som skal munne ut i et bevist valg av videregående opplæring. Karriereveileder startet sin prosess tidlig i 10. klasse, noe som sikrer at alle elevene skal ha fått et tilbud om veiledning i god tid før søknadsfristen.

## 8 Problemstilling 3 – Veiledningens innhold

### **Problemstilling 3: I hvilken grad veileder skolens rådgivere elevene til å gjøre «riktige» valg?**

Revisor har valgt å definere denne problemstillingen til omhandle om rådgiverne ved KUSK har relevant utdanning og erfaring til å kunne komme med faglig begrunnede råd. Dette gjelder da begge typer rådgiving.

#### 8.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3

- **Rådgivere bør ha utdanning på minimum bachelor nivå**
- **Utdanningen bør inneholde rådgiverrelevant utdanning på minst 60 studiepoeng. 30 eller fler studiepoeng bør dekke hovedoppgavene innen sosialpedagogikk og/eller utdannings- og yrkesrådgiving som rådgiveren skal ha særlig ansvar for.**
- **Den som er ansatt som rådgiver bør ha yrkeserfaring og kjennskap til skolen.**

#### 8.2 Innhentet data

I denne problemstillingen blir det tatt opp hvilken fagbakgrunn og erfaring rådgiveren ved KUSK har. Datamaterialet er innhentet ved dybdeintervjuer med rådgiveren.

Som presentert i utledingen av revisjonskriteriene er det fra Utdanningsdirektoratet en stor mengde med anbefalte kompetansekrav for rådgivere. De anbefalte kravene til formell kompetanse og veiledende kompetansekriteier skal sees i sammenheng og ikke som isolerte vurderinger. Kompetansekriteriene utfyller kravene til anbefalt formell kompetanse ved at de forteller skoleeier hvilke ferdigheter og kunnskaper de bør vurdere om personen som oppfyller kompetansekravet bør ha. Kompetansekriteriene er ikke bare ment å ha en funksjon i en ansettelsesprosess, men også i oppfølging av rådgivertilbudet som skoleeier gir. Dette vil videre kunne brukes av skoleeier i forhold til kartlegging av den enkelte rådgivers behov for etter – og videreutdanning. Dette er da ikke lovmessige krav, og revisor vil heller ikke foreta en dyptgående vurdering på om den enkelte rådgiver innehar alle de anbefalte krav. Dette er vurderinger som ligger utenfor revisor sitt fagfelt og opp til skoleeier og vurdere.

Det vil bli vurdert om rådgivingstjenesten i sin helhet ser ut til å ha tilstrekkelig kompetanse og om det fra skolens sin side legges til rette for videreutdanning og kompetansehevende kursing.

##### 8.2.1 Formell utdanning og erfaring

De fire rådgiverne har alle forskjellige utdannelser og erfaring. Alle har jobbet som rådgivere i en lengere periode og hadde lignende stillinger ved andre skoler i Kongsvinger før de begynte på KUSK.

Sosiallærerne har en noe forskjellig utdanning og erfaringsbakgrunn. Ikke alle har rådgiverrelevante studiepoeng i sin utdanning. Til sammen dekker de utdanninger innen sosialpedagogikk, spesialpedagogikk, migrasjonspedagogikk, og spesial undervisning innen sosiale ferdigheter. Sosiallærerne som et team har en bred kompetanse med individuelle forskjeller på de forskjellige styrker.

Karriereveileder er utdannet allmennlærer og har tatt tilleggsutdanning. Vedkommende er nå adjunkt, og har 30 studiepoeng innen karriereveiledning.

### 8.2.2 Muligheten for videreutdanning og kurs.

Sosiallærerne har alle i intervjuene oppgitt at det ikke gis tilbud om spesifikk videreutdanning for deres yrkesgruppe. Det fokuset som er på videreutdanning for basisfagene, er ikke tilstede for spesial- pedagogisk rådgiving. Det er mulig å delta på relevante kurs hvis de selv og arbeidsgiver finner det hensiktsmessig. Dette er også blitt gjennomført i de siste årene. Felles for kursene er at de ikke blir oppfordret til å delta, men må selv ta initiativet. Kursene gir heller ikke en formell kompetanseheving i form av studiepoeng. Sosiallærerne har videre et nettverk i Kongsvingerregionen, der det gis faglige oppdateringer og diskusjoner rundt relevante problemstillinger som rus og juss.

For karriereveiledning så finnes en egen utdanning som man kan ta bachelor eller master i. Denne utdanningen er ikke hovedsakelig innrettet mot karriereveiledere på ungdomskolenivå, men hovedsakelig mot de som jobber på karrieresentre.

Karriereveilederen har mottatt tilbud om kursing spesielt gjennom gamle Hedmark fylkeskommune. Fylkeskommunen hadde årlig et to dagers seminar om aktuelle temaer, det er nå mer usikkert hva som skjer med denne samlingen. Det ble også gitt noe kursing på regionsamlinger. Karriereveilederen er klar over viktigheten av å være oppdatert på hva som skjer med arbeidsmarkedet

### 8.2.3 Konkrete resultater

Rådgiving er et felt der det er problematisk å måle konkrete resultater. Noen muligheter som kan gi en indikasjon på om den rådgivingen som gis er den «riktige» er klager til Fylkesmannen på forsvarlig skolemiljø/skolehverdag (opplæringslovens §9a), og frafall i videregående opplæring. Klager til Fylkesmann kan gi indikasjoner på hvor gode de er til konfliktløsning og å sikre et forsvarlig skolemiljø. Frafall kan gi en indikasjon på om den yrkesrettete rådgivingen fører til at elevene i større grad velger linjer der de ikke dropper ut.

Når det gjelder klager så hadde KUSK, på det tidspunktet datamaterialet ble samlet inn, ingen klager til fylkesmann.

Frafall i videregående er et sammensatt område, der en rekke faktorer spiller inn. Rådgiver oppgir under intervju at en av målsettingene med tjenesten er å få ned frafallet fra den videregående opplæring. Dette skal de oppnå ved å gi riktig veiledning så den enkelte elev har forutsettingene til å velge riktig linje. Revisor har forsøkt å få oversendt tallmateriale for frafallet i den videregående skolen for Kongsvinger kommune fra fylket, men har ikke lyktes med å få dette. Skolens rådgiver kunne opplyse at gjennomføringen i videregående per juni 2020 er på 78,1 % for Kongsvinger. Det vil si et frafall på 21,9 %. Trenden er videre at frafallet synker, dvs. flere elever gjennomfører videregående opplæring. En synkende trend kan gi indikasjoner på at det er en viss innvirkning av veiledningen.

### 8.3 Revisors vurdering

Til problemstillingen er det knyttet følgende tre revisjonskriterier:

- Rådgivere bør ha utdanning på minimum bachelor nivå
- Utdanningen bør inneholde rådgiverrelevant utdanning på minst 60 studiepoeng. 30 eller fler studiepoeng bør dekke hovedoppgavene innen sosialpedagogikk og/eller utdannings- og yrkesrådgiving som rådgiveren skal ha særlig ansvar for.
- Den som er ansatt som rådgiver bør ha yrkeserfaring og kjennskap til skolen.

Kriteriene omhandler alle de anbefalte krav som er stilt til erfaring og formell utdanning for rådgiverne. Etter revisors vurderinger er kriteriene i hovedsak oppfylt. Alle de som i dag har rollen som rådgivere har utdanning som er på minimum bachelor nivå. Alle har yrkeserfaring og erfaring fra lignende stillinger ved andre ungdomskoler i Kongsvinger. De har videre vært ansatt ved KUSK siden oppstarten og har således en god kjennskap til skolen.

Kriteriet om rådgiverrelevant utdanning er ikke fullt ut oppfylt, da en av rådgiverne ikke har studiepoeng innen rådgiverrelevant emner. Det er ikke blitt tilbud relevant etterutdanning for å sikre at man oppnår de anbefalte utdanningskrav. Kravene er ikke nedfelt i lov, men er anbefalinger. Det er således ikke slik at en er uegnet til å være rådgiver fordi man mangler relevante studiepoeng. Det er skoleeier som har ansvaret for å sikre at skolens rådgivere har den nødvendige kompetansen for å gi elevene rådgiving som er i tråd med lovverket. Hvis en rådgiver ikke kan gi nødvendig rådgiving grunnet manglende kompetanse, så er det skoleeier som ikke oppfyller sin plikt til å innfri elevenes rett.

## 9 Problemstilling 4 – Elevens erfaringer

### Problemstilling 4:

**Hvilke erfaringer har elever gjort i forhold til skolens rådgivingstjeneste, som eventuelt har påvirket deres valg for videregående opplæring?**

#### 9.1 Revisjonskriterier for problemstilling 4

Det er slik revisor vurderer det ikke aktuelt med revisjonskriterier for denne problemstillingen da den omhandler hvilke erfaringer den enkelte elev har med tjenesten.

#### 9.2 Innhentet data

Det vil her videre bli presentert informasjon om hvordan elevene oppfatter rådgivingstjenesten nytteverdi ved valg av videregående opplæring. Denne problemstillingen omhandler dermed kun karriereveidelingen. Datamaterialet er innhentet ved dybdeintervju av karriereveileder, spørreundersøkelse til avgangselever ved 10. trinn og resultater fra elevundersøkelsen.

##### 9.2.1 Spørreundersøkelse

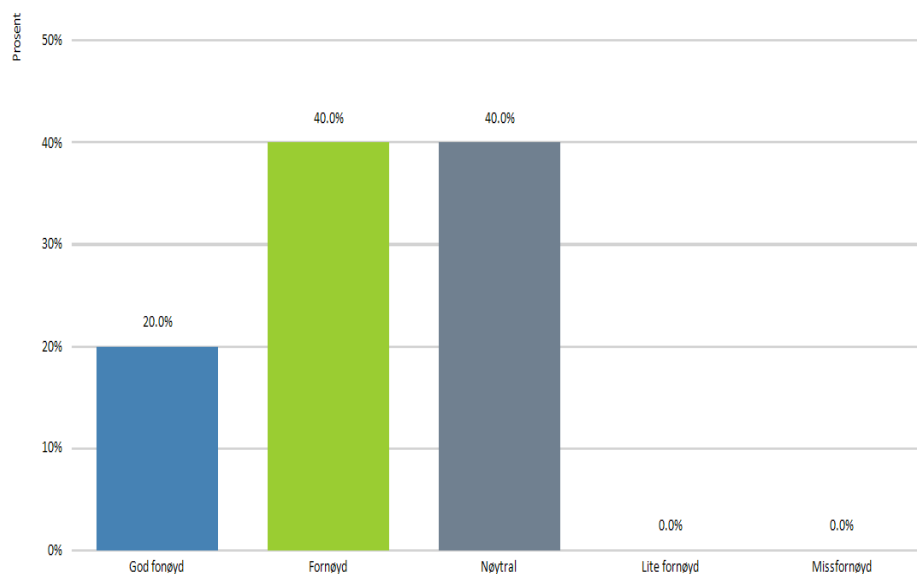
Vi har gjennomført en begrenset spørreundersøkelse for å få kartlagt hvordan elevene selv har opplevd karriereveiledningen. Grunnet nedstengningen av samfunnet i forbindelse med pandemien våren 2020, med påfølgende hjemmeskole og de usikkerheter som dette medførte, har vi nedskalert omfanget av spørreundersøkelsen til kun å omfatte elevrådsrepresentanter med varaer. Dette gav en liten populasjon som ikke kan gi mer enn en indikasjon på hvordan elevene oppfatter rådgivingstjenesten. Vi fikk en svarprosent på rundt 50 %, noe som i seg selv ikke er dårlig. Utfordringen vår er ved at det i en lav populasjon i utgangspunktet, så er det da få som har svart. Dette medfører at alle resultatene må tolkes med forsiktighet og kan ikke vektlegges som noe mer enn en del av et større bilde.

Vi sendte ut spørreundersøkelse gjennom Questback. Undersøkelsen hadde følgende 6 spørsmål:

- Hvor fornøyd er de med skolens tilbud av karriereveiledning?
- Har du mottatt individuell karriereveiledning?
- Har karriereveiledningen påvirket ditt valg av videregående opplæring?
- I hvilken grad er du fornøyd med faget utdanningsvalg?
- Har faget utdanningsvalg vært nyttig for valget av videregående opplæring?
- Hvem/hva har eventuelt påvirket ditt valg av videregående opplæring?

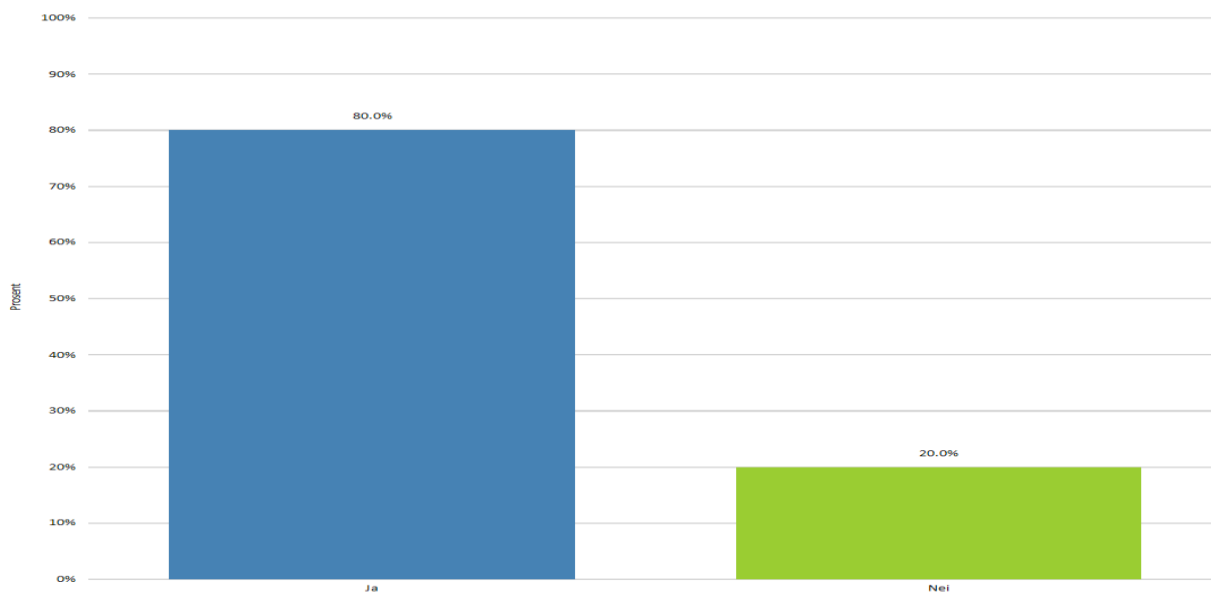
Her er resultatet fra undersøkelsen:

Tabell 1. **Hvor fornøyd er du med skolens tilbud av karriereveiledning**



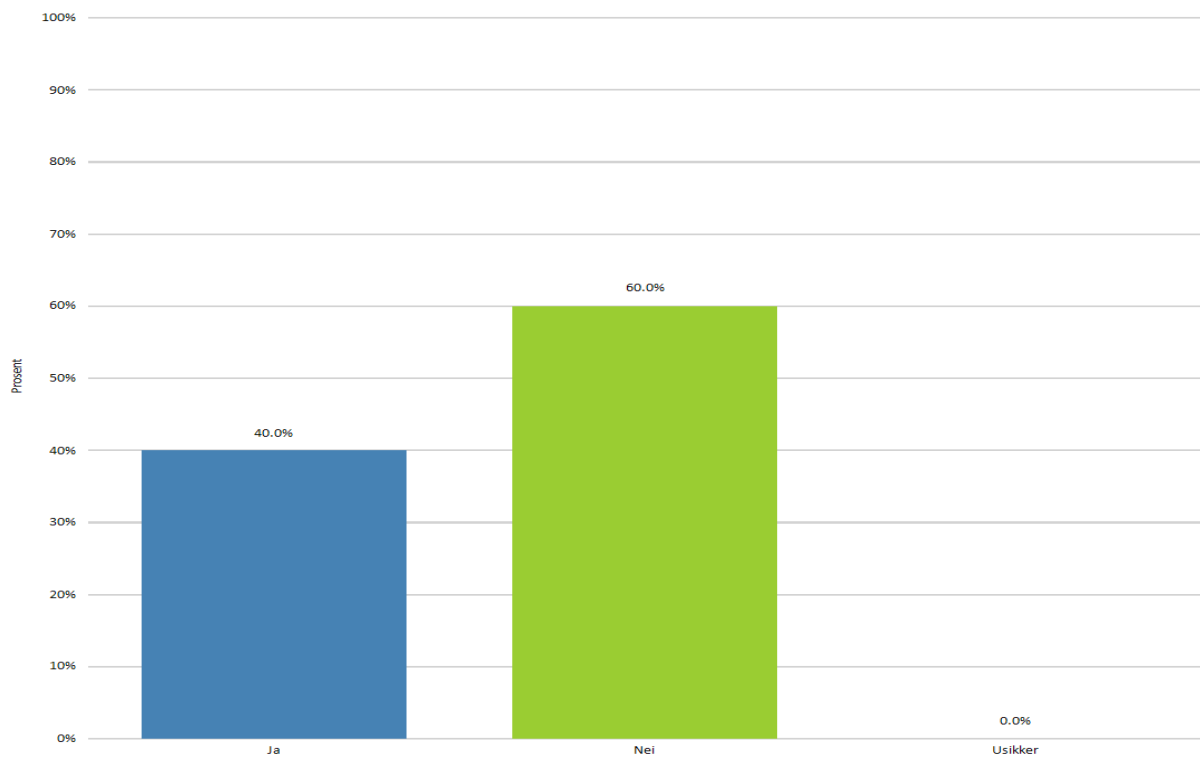
Tabellen viser en overvekt av respondenten som er fornøyd med det tilbudet de har fått av karriereveidling. Samtidig er det omtrent halvparten som ikke har en bestemt omfating av saken.

Tabell 2. **Har du mottatt individuell karriereveiledning?**



Tabellen viser at en stor overvekt av respondenter som har fått individuell karriereveiledning. Det er ikke et krav om at alle skal ha dette, men det skal tilbys. Svarene her gir indikasjoner på at det blir tilbud individuell veiledning.

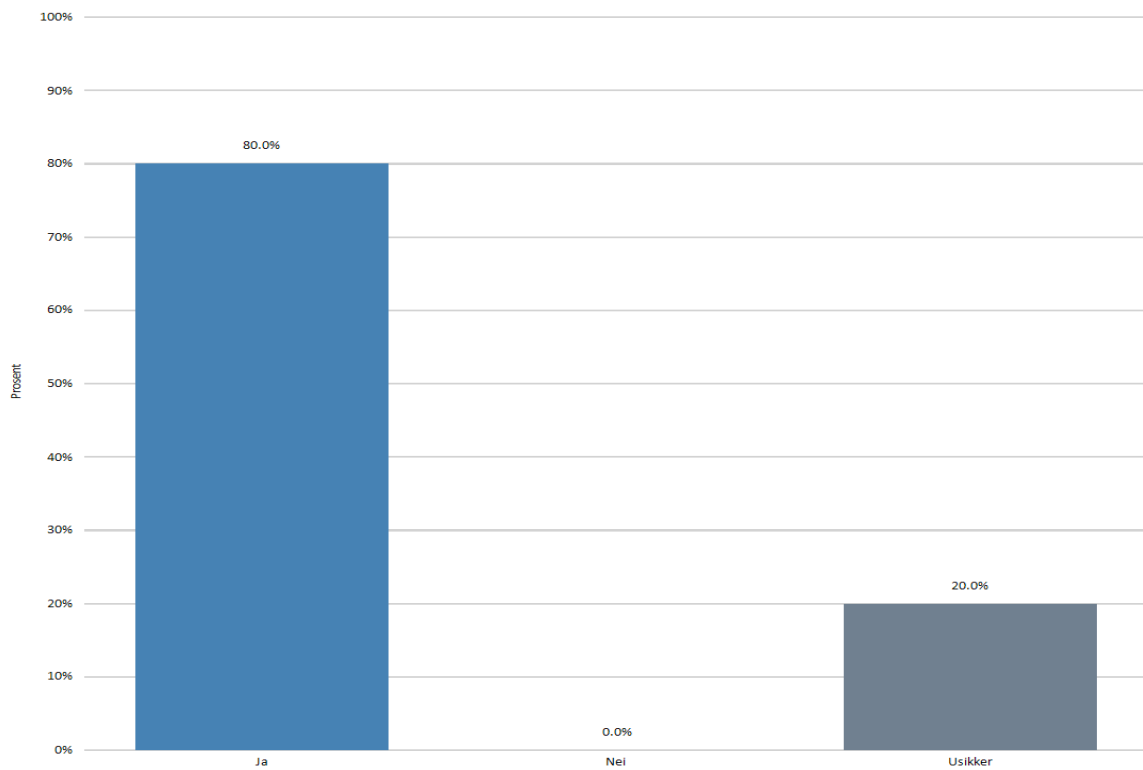
Tabell 3. Har karriereveiledningen påvirket ditt valg av videregående opplæring?



Tabellen viser at for flertallet så har karriereveiledningen ikke påvirket valget av videregående opplæring. Det er allikevel et betydelig mindretall som oppgir at veiledningen har påvirket deres valg.

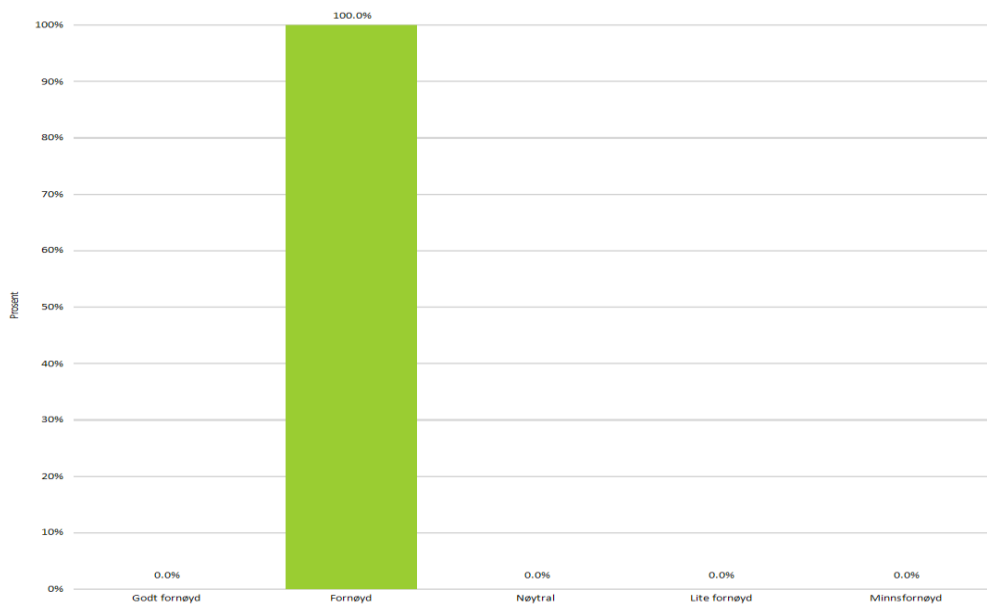
Vi hadde med et oppfølgingsspørsmål der elevene kunne skrive inn hvem/hva som eventuelt påvirket valget av videregående opplæring. Her var det muligheter for de som ville til selv å skrive inn et svar. De svarene vi fikk inn her er todelt, der noen hadde bestemt seg før oppstarten av ungdomskolen, mens andre har pekt på en rekke personer som har påvirkning, som lærer, rådgiver og andre elever.

Tabell 4. Har faget utdanningsvalg vært nyttig for valget av videregående opplæring



Tabellen viser at et stort flertall mener at utdanningsvalg har vært nyttig for valget av videregående opplæring. Som vis er av neste tabell er alle som har svart også fornøyd med faget.

Tabell 5. I hvilken grad er du fornøyd med faget utdanningsvalg





### 9.2.2 Intervju og elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse der elever får si sin mening om læring og trivsel i skolen. Det er frivillig for elevene å delta og obligatorisk for skolene å gjennomføre undersøkelsen i høstsemesteret for 10.trinn. For vårsemesteret er det frivillig om skolen vil gjennomføre. Rådgiving er et av de temaene som undersøkelsen dekke.

Resultatene for variabelen rådgiving, er basert på påstanden «Jeg har fått et godt grunnlag for videre valg av utdanning og yrke, så langt på ungdomsskolen». Resultatene blir kategorisert av undersøkelsen inn i en skala fra 0-5 der 5 er best. KUSK har følgende resultater for de to siste år:

Tabell 6. Resultater av elevundersøkelsen på Rådgiving

Utvalg	Nivå	Snitt
KUSK (19-20)	Grønn	3,83
Kusk (18-19)	Gul	3,77
Innlandet (19-20)	Gul	3,72

Som vi ser av tabellen så har KUSK et høyere snitt enn Innlandet og de har en positiv utvikling. De er i 19-20 så vidt innenfor grønt nivå (grønn begynner på 3,8), som er det beste.

Tabell 7. Svarfordeling på påstand om rådgiving

	I Svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt
Jeg har fått et godt grunnlag for videre valg av utdanning og yrke, så langt på ungdomsskolen					
KUSK (19-20)	86	95	67	19	9
KUSK (18-19)	92	116	64	26	16

I fordelingen for hvordan elevene har svart, så ser man at det i 19-20 er færre som har svart i svært stor grad, samtidig som det også er færre som har svart de to laveste kategoriene. Dette medfører et skifte i hvor tyngden på svarene plasserte seg i retting av de to mest positive kategoriene.

#### Fra intervjuer

Fra intervjuene får vi oppgitt at det ikke er etablert noen systemer for intern feedback på jobben som karriereveilederen gir. Det er med andre ord ikke opprettet noen systemer som gir direkte tilbakemeldinger på nytteverdien av rådgivingen. Det som kommer av tilbakemeldinger er således tilfeldige og opp til den enkelte elev. Rådgiver har selv en opplevelse av at de fleste elever og foreldre er takknemlige for den veiledningen som de mottar.

Når det kommer til hvor elevene søker, så oppgir rådgiver at det fremdeles viser seg at elevene velger kjønnsstradisjonelt når de skal velge program på videregående skole. Det har ikke vært noen store variasjoner i hvilke skoler/linjer som elevene søker på og det er i hovedsak de lokale skolene som er førstevalgene. Variasjonen er større fra år til år for hvilke program som er mest populære. Når det gjelder hvem som påvirker valget, trekker rådgiver frem at det forskning viser at det er foresatte og da spesielt mor, som har størst innflytelse.

### 9.3 Revisors vurdering

Denne problemstillingen omhandler elevens personlige erfaringer med rådgivingstjenesten, og er således ikke tilknyttet noen revisjonskriterier.

Slik revisor vurderer det, ser det ut til at elevene ved KUSK i hovedsak er fornøyd med utbytte av karriereveidlingen. Spørreundersøkelsen som vi sendte ut har utfordringer med en lav svarprosent, så må som nevnt tolkes forsiktig. Det vi kan trekke ut er at de som har svart jevnt over er fornøyd med tjenesten, men er mer usikker på om den har en påvirkning på valget av videregående utdanning. Det er de lokale skolene som det er mest populært å søke på. Variasjonen er da på valg av linje/program. Det er da særlig her at rådgivingstjenesten har gode muligheter til å komme med innspill og kunnskap for å gjøre eleven i stand til å velge den linjen/programmet som best står til den enkelte elev. Nedgang i frafallet kan blant mange faktorer også muligens forklares med målrettet veiledning.

Elevundersøkelsen støtte opp inntrykket spørreundersøkelsen gir. Elevene i 10. klasse ved KUSK har svart at de i hovedsak er enig i påstanden om at de har et godt grunnlag for valg av utdanning og yrke. Skolen ligger litt høyere enn snittet for fylket for hvor fornøyde elevene er med rådgivingstjenesten.

## 10 Konklusjon

Rapporten har vist at Kongsvinger kommune ved sin største ungdomsskole, KUSK, har en rådgivingstjeneste som i hovedsak ser ut til å fungere godt.

Skoleeier har utarbeidet en organisering av tjenestene som sikrer at det gis tilbud til eleven om både sosialpedagogisk og yrkesrettet rådgiving. Tilbudet gis av rådgivere som har erfaring og forutsetninger til å kunne gi faglig godt baserte råd. Tilbudet virker å være godt informert til både elever og foresatte. Elevene som bruker/mottar rådgivingen virker å være fornøyd med den tjenesten som gis.

## 11 Anbefalinger

Basert på de funn som er avdekket er det knyttet følgende anbefalinger til rapporten:

- Det kan vurderes om det er hensiktsmessig å tilby relevant videre/ etter utdanning for rådgiverne

## 12 Kommunedirektørens uttalelse

Uttalelsen er mottatt per mail fra kommunalsjef for oppvekst og læring.

Hei!

Har ingenting å tilføye etter å ha lest Forvaltningsrevisjonens rapport «Rådgivingstjenesten i ungdomsskolen».

mvh

Jon Egil Pettersen

Kommunalsjef Oppvekst og Læring

Kongsvinger kommune

95229106

## 13 Vedlegg A: Revisjonskriterier

### 1 Om utledningen av revisjonskriterier

I dette dokumentet presenterer vi grunnlaget for de revisjonskriterier vi anvender i forvaltningsrevisjonen av rådgivingstjenesten ved ungdomsskolen i Kongsvinger kommune.

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse danner grunnlag for hva innsamlede data skal

### 1 Bakgrunn for bestillingen

I henhold til kommuneloven § 77 fjerde ledd skal kontrollutvalget påse at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune har fattet vedtak om denne forvaltningsrevisjon i møte den 26. november 2019. Prosjektet har følgende problemstillinger:

1. Hvordan har Kongsvinger kommune organisert sin rådgiving i ungdomsskolen?
2. Hvilken rådgiving/veiledning gis?
3. I hvilken grad veileder skolens rådgivere elevene til å gjøre «riktige» valg?
4. Hvilke erfaringer har elever gjort i forhold til skolens rådgivingstjeneste, som eventuelt har påvirket deres valg for videregående opplæring?

### 2 Utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriteriene til dette prosjektet er utledet fra følgende kilder:

- Lov om grunnskolen og den videregående opplæring, av 17.7.1998 (opplæringsloven)
- Forskrift til opplæringsloven, av 23.6.2006
- Anbefalt kompetanse og veiledende kompetansekriterier for rådgivere, veileder fra Utdanningsdirektoratet
- Retten til nødvendig rådgiving Udir-2-2009, Rundskriv fra Utdanningsdirektoratet

## 2.1 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

### **Problemstilling 1: Hvordan har Kongsvinger kommune organisert sin rådgiving i ungdomsskolen?**

Utgangspunktet for revisjonskriteriene til dette prosjektet er opplæringslovens paragraf 9-2, Rådgiving og skolebibliotek. Paragrafens første ledd slår fast at: «*Elevane har rett til nødvendig rådgiving om utdanning, yrkestilbod og yrkesval og om sosiale spørsmål. Departementet gir nærmare forskrifter*»

Innholdet er utdypet i forskrift til opplæringsloven i kapittel 22. Kunnskapsdepartementet gjorde med virkning fra 1.1.2009 endringer i kapittel 22. Endringene medførte ingen endringer på gjeldene rett, men var en presisering og tydeliggjøring av elevens rett.

Paragraf 22-1 er en fellesbestemmelse som har følgende ordlyd:

#### **«Generelt om retten til rådgiving**

*Den enkelte eleven har rett til to ulike former for nødvendig rådgiving: sosialpedagogisk rådgiving og utdannings- og yrkesrådgiving. Tilbodet skal vere kjent for elevar og føresette, og vere tilgjengeleg for elevane ved den enkelte skolen.*

*Retten til nødvendig rådgiving inneber at eleven skal kunne få informasjon, rettleiing, oppfølging og hjelp til å finne seg til rette på skolen og ta avgjerd i tilknytning til framtidige yrkes- og utdanningsval. Rådgivinga kan vere både individuell og gruppevis. Eleven sitt behov og ønskje vil avgjere forma som blir teken i bruk.*

*Rådgivinga skal medverke til å utjamne sosial ulikskap, førebyggje fråfall og integrere etniske minoritetar. For at rådgivinga skal bli best mogleg for eleven, skal skolen ha eit heilskapleg perspektiv på eleven og sjå den sosialpedagogiske rådgivinga og utdannings- og yrkesrådgivinga i samanheng.*

*Eleven skal få den hjelpa han/ho treng for å utvikle seg vidare og utnytte eigne ressursar, utan omsyn til tradisjonelle kjønnsroller.»*

Videre er også paragraf 22-4 aktuell å ta med, da denne omhandler hvem som har ansvaret for rådgivingstjenesten. Paragrafen har følgende ordlyd:

*«Skoleeigar er ansvarleg for å oppfylle eleven sine rettar etter § 22-1 til § 22-3 [22-1, 22-2, 22-3], jf. opplæringslova § 13-10. Ansvaret inneber mellom anna at begge formene for rådgiving skal utførast av personale med relevant kompetanse for dei to områda.*

*Skolen skal arbeide systematisk og planmessig for å sikre at rådgivingstilbodet blir tilfredsstillande.»*

Utdanningsdirektoratet har publisert et rundskriv i 2011, om hvordan opplæringslovens paragraf 9-2, samt forskriftenes kapittel 22 skal tolkes. De trekker frem at paragraf 22-1 første ledd innebærer at rådgivingen må være organisert på en måte at den er tilgjengelig for eleven. Paragrafens 2 ledd understreker at rådgivingen både kan være individuelle eller i grupper, og at det i hovedsak er elevens ønske som avgjør form. Skoleeier kan ikke tilby bare gruppevis rådgiving.

For paragraf 22-4, om ansvar, er det fremhevet at det er skoleeier som har ansvaret for etterlevelsen av forskriftenes innhold. Dette er forøvrig også slått fast i opplæringslovens paragraf 13-10. Det er videre trukket frem at rådgivingen, både den sosialpedagogiske og den utdannings- og yrkesrettede rådgivingen skal utføres av personer med relevant kompetanse. Det blir ikke stilt noen ytterligere krav til hvordan tjenesten skal organiseres, dette er opp til den enkelte skoleeier.

### 2.1.1 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 1

Med bakgrunn i de overnevnte utdrag fra lov og forskrift er det utledet følgende konkrete revisjonskriterier:

- **Skoleeier skal sikre at det er tilbys rådgiving på den enkelte ungdomsskole i kommunen**
- **Tilbudet skal være kjent for elever og foresatte**

### 2.2 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

---

#### **Problemstilling 2: Hvilken rådgiving/veiledning gis?**

---

Det vises igjen til opplæringslovens paragraf 9-2, som slår fast at elevene har rett til nødvendig rådgiving om utdanning, yrkets tilbud og yrkesvalg og om sosiale spørsmål. Hva som legges i nødvendig rådgiving blir utypet i forskrift til opplæringsloven.

Forskriftens paragraf 22-2 omhandler sosial pedagogisk rådgiving. Ordlyden er følgende:

*«Den enkelte eleven har rett til nødvendig rådgiving om sosiale spørsmål. Formålet med den sosialpedagogiske rådgivinga er å medverke til at den enkelte eleven finn seg til rette i opplæringa og hjelpe eleven med personlege, sosiale og emosjonelle vanskar som kan ha noko å seie for opplæringa og for eleven sine sosiale forhold på skolen.*

*Ved behov kan eleven få hjelp til mellom anna å:*

- *klarleggje problem og omfanget av desse*
- *kartleggje kva skolen kan medverke til, og om det er behov for hjelpeinstansar utanom skolen*
- *finne dei rette hjelpeinstansane og formidle kontakt med desse.*

*Eleven skal bli møtt med respekt av personalet på skolen i forhold til sine sosiale, personlege og emosjonelle problem.*

*Personalet på skolen skal ha tett kontakt og samarbeid med hjelpeinstansar utanfor skolen og heimen slik at det blir samanheng i tiltaka rundt eleven.»*

Paragrafens innhold blir utdypet i veilederen fra utdanningsdirektoratet. Den trekker frem at den sosialpedagogiske rådgivingen ikke omfatter faglige problemer, noe den gjorde tidligere. Eksempler på områder som faller unner denne typen rådgiving er nå sosiale/personlige problemer som mobbing, mangel på motivasjon for skole, eller gjennomgåtte traumatiske opplevelser. Det er også

viktig å merke seg at det kun er sosiale problemer som har betydning for opplæringen og elevens sosiale forhold på skolen som er omfattet av rådgivingen.

Forskriftenes paragraf 22-3 heter Utdannings- og yrkesrådgiving, og omhandler den yrkesrettede delen av skolens rådgivningstilbud. Paragrafens ordlyd er følgende:

*«Den enkelte eleven har rett til rådgiving om utdanning, yrkestilbud og yrkesval. Utdannings- og yrkesrådgivinga har som formål å bevisstgjere og støtte eleven i val av utdanning og yrke og utvikle kompetansen til den enkelte til å planlegge utdanning og yrke i eit langsiktig læringsperspektiv.*

*Retten til nødvendig utdannings- og yrkesrådgiving inneber at eleven mellom anna har rett til:*

- *rådgiving og rettleiing som er knytt til val av yrke og utdanning*
- *oppdatert informasjon om utdanningsvegar i Noreg og andre land*
- *oppdatert informasjon om yrkesområde og arbeidsmarknaden lokalt, nasjonalt og internasjonalt*
- *opplæring i å finne og orientere seg i informasjon og i bruk av rettleiingsverktøy*
- *informasjon om søknadsfristar, inntaksvilkår og finansieringsordningar*
- *opplæring og rettleiing om jobbsøking og andre søknadsprosedyrar.*

*Eleven skal gradvis bli bevisst sine egne interesser, dugleikar og verdiar, og få kunnskap, sjølvinnsett og evne til sjølv å kunne ta avgjerd om yrkes- og utdanningsval. Rådgivinga skal også utvikle eleven sine evner til å vurdere moglege konsekvensar av val og førebyggje feilval. Frå 8.– 13. årstrinn skal rådgivinga leggjast opp som ein prosess.*

*Utdannings- og yrkesrådgiving skal vere eit samarbeid mellom ulike personar og instansar på skolen, og skolen skal så langt det er mogleg og hensiktsmessig trekkje inn eksterne samarbeidspartnarar for å gje elevane best mogleg informasjon og tilbod om rådgiving om yrkes- og utdanningsval. Aktuelle samarbeidspartnarar er til dømes andre utdanningsnivå, lokalt næringsliv, partnerskap for karriererettleiing og heimen.»*

I veilederen er det trukket frem at eleven har rett til individuell rådgiving og at rådgivingen er en gradvis prosess som går over tid. Det er også fremhevet at den enkelte skole skal foreta konkrete vurderinger rundt samarbeid med eksterne aktører, som lokalt næringsliv og andre utdanningsnivå.

#### 2.2.1 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 2

- **Skolen skal ha et tilbud om sosialpedagogisk rådgiving**
- **Den sosialpedagogiske rådgivingstjenesten skal samarbeide med hjelpeinstanser utenfor skolen**
- **Det skal tilbys individuell yrkesrettet rådgiving**
- **Den yrkesfaglige rådgivingen skal foregå over tid**



### 2.3 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 3

---

#### **Problemstilling 3: I hvilken grad veileder skolens rådgivere elevene til å gjøre «riktige» valg?**

---

Hva som er «riktige» valg er utfordrende å definere. Vi har definert det med den vinkling at riktige valg spiller tilbake på kompetansen og utdanningen til skolens rådgivere. Riktige blir da forstått som valg tatt basert på et faglig begrunning. Det er spesielt innenfor den yrkesrettede rådgivingen at det er relevant å ha oppdatert kunnskap om arbeidsmarkedet, hva de videregående skolene tilbyr og hvordan fremtidens utdanningstilbud kan se ut.

Relevant kompetanse hos rådgiverne er tatt opp i forskriftenes paragraf 22-4 om ansvar. Ordlyden er følgende:

*«Skoleeigar er ansvarleg for å oppfylle eleven sine rettar etter § 22-1 til § 22-3, jf. opplæringslova § 13-10. Ansvaret inneber mellom anna at begge formene for rådgiving skal utførast av personale med relevant kompetanse for dei to områda.*

*Skolen skal arbeide systematisk og planmessig for å sikre at rådgivingstilbodet blir tilfredsstillande.»*

Det er andre led i første avsnitt som er relevant i denne forbindelsen, rådgivingen skal utføres av personale med relevant kompetanse. Hva som er relevant kompetanse er utdypet i et skriv fra Utdanningsdirektoratet til skoleeiere. Det er anbefalt følgende formell kompetanse for rådgivere som er ansatt som rådgivere i skolen:

- Utdanning på minst bachelornivå
- Utdanningen bør inneholde rådgiverrelevant utdanning på minst 60 studiepoeng. 30 eller fler studiepoeng bør dekke hovedoppgavene innen sosialpedagogikk og/eller utdannings- og yrkesrådgiving som rådgiveren skal ha særlig ansvar for.
- Den som er ansatt som rådgiver bør ha yrkeserfaring og kjennskap til skolen.

Videre i skrevet er en rekke veiledende kompetansekriterier for både sosialpedagogiske rådgivere og utdannings- og yrkesrådgivere.

For de sosialpedagogiske rådgivere er anbefalingene følgende:

A. Felles kompetansekriterier

- Kunne planlegge, gjennomføre og evaluere rådgivingen
- Kunne gi elever veiledning individuelt og i grupper
- Kunne bidra til å utvikle elevenes selvtillit og evne til å hjelpe seg selv
- Kunne kommunisere med elever, foreldre og kolleger og møte dem med respekt på et relevant nivå
- Være bevist egen kompetanse og rolle om rådgiver
- Være bevist egne verdier, holdninger og egen atferd og betydningen av dette for rådgivingen
- Kunne anvende kunnskap, teori og forskning i arbeidet
- Kunne koordinere rådgivingen på skolen, og legge til rette for at rådgivingen blir integrert i skolens arbeid
- Beherske veiledningsmetoder og kunne anvende IKT og andre hjelpemidler
- Kjenne til barn- og ungdomskulturen i det norske samfunnet og være bevisst på sosiale og kulturelle forskjeller

B. Særskilte kompetansekriterier

- Kunne formidle informasjon om elevens rett til sosialpedagogisk rådgiving og innholdet i denne typen rådgiving
- Ha ferdigheter og kunnskaper som gjør vedkommende i stand til å bistå og gi råd til elever som har personlige, sosiale og emosjonelle vansker som kan ha betydning for opplæringen
- Kunne veilede individuelt og i grupper om ulike tema i det sosialpedagogiske fagfeltet, for eksempel rusproblemer, dødsfall, og andre sosiale og personlige problemer
- Kunne klarlegge den enkeltes elevs behov for hjelp og vurdere alternativer for oppfølging
- Ha kjennskap til regelverk med relevans for sosialpedagogisk rådgiving
- Kjenne til aktuelle hjelpeinstanser og kunne samarbeid med disse slik at det blir sammenheng i tiltakene for eleven.

For utdannings- og yrkesrådgivere er det følgende veiledende kompetansekriterier:

A. Felles kompetansekriterier

- Kunne planlegge, gjennomføre og evaluere rådgivingen
- Kunne gi elever veiledning individuelt og i grupper
- Kunne bidra til å utvikle elevenes selvtillit og evne til å hjelpe seg selv

- Kunne kommunisere med elever, foreldre og kolleger og møte dem med respekt på et relevant nivå
  - Være bevisst egen kunnskap, teori og forskning i arbeidet
  - Vær bevisst egne verdier, holdninger og egen atferd og betydningen av dette for rådgivingen
  - Kunne anvende kunnskap. Teori og forskning i arbeidet
  - Kunne koordinere rådgivingen på skolen, og legge til rette for at rådgivingen blir integrert i skolens arbeid
  - Beherskelse veiledningsmetoder og kunne anvende IKT og andre hjelpemidler
  - Kjenne til barn- og ungdomskulturen i det norske samfunnet og være bevisst på sosiale og kulturelle forskjeller
- B. Særskilte kompetansekriterier
- Gi informasjon om elevers rettigheter til utdannings- og yrkesrådgiving
  - Gi eleven tilpasset og realistiske utdannings- og yrkesrådgiving basert på elevens ønsker, forutsetninger og muligheter, for å bidra til et reflektert og bevisst utdannings- og yrkesvalg
  - Gi eleven opplæring og veiledning ved yrke- og utdanningsvalg og ved jobbsøking og andre søknadsprosedyrer
  - Formidle hvor eleven kan få nyttig og korrekt informasjon om utdanning og/eller yrker og arbeidsmarked
  - Ha god kunnskap om det norske utdanningssystem og kjennskap til utdanningssystemer i andre land
  - Ha god kunnskap om utdanningsmuligheter i Norge og andre land, herunder søknadsfrister, inntaksvilkår, finansieringsmåter og påkrevde fagkombinasjoner
  - Ha god kunnskap om arbeidslivet og arbeidsmarkedet nasjonalt og i utlandet
  - Kunne relatere karriereveiledningsarbeidet til den øvrige undervisningen, særlig til programfag til valg og prosjekt til fordypning
  - Koordinere utdannings- og yrkesrådgivingen internt og i forhold til skolens eksterne samarbeidspartene, som bl.a. lokale skoler og næringsliv
  - Kunne samarbeide med den sosialpedagogiske rådgiverfunksjonen og henvise til den ved behov.

### 2.3.1 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 3

- Rådgivere bør ha utdanning på minimum bachelor nivå
- Utdanningen bør inneholde rådgiverrelevant utdanning på minst 60 studiepoeng. 30 eller fler studiepoeng bør dekke hovedoppgavene innen sosialpedagogikk og/eller utdannings- og yrkesrådgiving som rådgiveren skal ha særlig ansvar for.
- Den som er ansatt som rådgiver bør ha yrkeserfaring og kjennskap til skolen.

### 2.4 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 4

---

**Problemstilling 4: Hvilke erfaringer har elever gjort i forhold til skolens rådgivingstjeneste, som eventuelt har påvirket deres valg for videregående opplæring?**

---

Problemstillingen er rent beskrivende og det er dermed ikke behov for å knytte revisjonskriterier til.